

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 122/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. L., P., zastúpenej advokátom JUDr. M. K., Advokátska kancelária, S., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 7 C 169/2005 z 9. septembra 2008, rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14 Co 9/2009 z 25. júna 2009 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 336/2009 z 13. októbra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. januára 2011 doručená sťažnosť M. L. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a

práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 169/2005 z 9. septembra 2008, rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 14 Co 9/2009 z 25. júna 2009 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 336/2009 z 13. októbra 2010.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že ako žalobkyňa podala na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhala, aby súd žalovaného zaviazal na zaplatenie istiny 265 466 Sk s príslušenstvom. Nárok odôvodnila tým, že 29. decembra 2003 došlo k dopravnej nehode – zrážke dvoch vozidiel, ktorú zaviniel žalovaný, a preto zodpovedá za škodu. Okresný súd po vykonaní dokazovania rozhodol napadnutým rozsudkom sp. zn. 7 C 169/2005 z 9. septembra 2008, ktorým žalobu sťažovateľky zamietol a zaviazal ju na náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd uviedol, že *„súd má za to, že návrh žalobkyne nie je dôvodný, keďže súd nemal preukázané súčasné splnenie všetkých štyroch zákonných predpokladoch vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 OZ. ...súd nemal preukázané splnenie štvrtého zákonného predpokladu, a to príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a vznikom škody... Z vykonaného dokazovania súd totiž nemal jednoznačne preukázané, že škoda za ktorú žalobkyňa žiada náhradu, nastala žalobkyňou uvádzaným spôsobom ... preto musel návrh žalobkyne zamietnuť.“*

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom nesúhlasila so závermi uvedenými v rozsudku okresného súdu, tvrdila, že *„je právne irelevantné, či došlo k priamemu stretu - dotyku vozidiel – tvrdí však, že áno, pre zodpovednosť odporcu a tým aj vedľajšieho účastníka stačí, že prípadne došlo aj k nepriamemu stretu – vytvorenia prekážky, pre ktorú manžel navrhovateľky z cesty zišiel a narazil do stromu“*. Pre prípad, že krajský súd by potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu, žiadala krajský súd, aby vyslovil prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“).

Krajský súd rozhodol o odvolaní sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 14 Co 9/2009 z 25. júna 2009 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby a rozsudok v časti výroku o náhrade trov konania zmenil. V odôvodnení svojho rozhodnutia k odvolaniu samotnému uviedol, že *„v zmysle ust. § 153 ods. 1 O. s. p.*

základom pre rozhodnutie súdu o uplatnenom nároku je predovšetkým skutkový stav zistený z vykonaných dôkazov, ako aj skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá súd dôvodné a závažné pochybnosti. Sporové civilné konanie je ovládané zásadou prejednacou, ktorá spočíva v tom, že tvrdenie skutočnosti a navrhovanie dôkazov ich preukazujúcich je zásadne vecou účastníkov konania...

V predmetnej veci ide o žalobu o náhradu škody. Napokon, tak ako to vyplýva aj z podaného odvolania, žalobkyňa v podanej žalobe skutkovo odvádza uplatnený nárok od toho, že žalovaný zaviniel dopravnú nehodu, pri ktorej vozidlá zúčastnené na dopravnej nehode do seba narazili a potom vozidlo žalobkyne narazilo aj do stromu.

Skutočnosť o náraze bokmi motorových vozidiel účastných na tvrdenej dopravnej nehode je premietnuté aj do oznámení poisťovnej udalosti a napokon takto vypovedali na súde aj vodič vozidla žalobkyne svedok B. L. a aj žalovaný. Takýto priamy stret motorových vozidiel žalobkyne a žalovaného je však vylúčený v zmysle záverov, aké vyplynuli z písomného znaleckého posudku i z vyjadrenia znalca Ing. Š. Ž. Tento prakticky zodpovedá aj záveru, ktorý vyplynul z odborného vyjadrenia, ktoré pre potreby vedľajšieho účastníka v konaní spracoval Ing. R. Č. Aj toto odborné vyjadrenie je obsahom spisu a mal ho súd k dispozícii aj vtedy, keď zadával úlohu znalcovi Ing. Š. Ž. Žalobkyňa i jej manžel B. L., ktorý bol účastníkom tvrdenej dopravnej nehody, ani žalovaný nikdy v konaní pred súdom prvého stupňa a ani vo vzťahu k poisťovni netvrdili, že by k dopravnej nehode malo dôjsť tak, že nedošlo k priamemu stretu motorových vozidiel. Opäť sa žiada poukázať na listiny, ktoré boli realizované vo vzťahu k poisťovni, ale aj na vyjadrenia žalovaného či svedka B. L. na pojednávaniach pred súdom prvého stupňa. Ak závery znaleckého posudku Ing. Ž. i závery vyplývajúce z odborného vyjadrenia Ing. Č. svedčili o technicky neprijateľnom popise nehodového deja ako ho uviedli účastníci tvrdenej dopravnej nehody, tak potom je namieste pri posudzovaní vyjadrení žalobcu a žalovaného vychádzať z druhej časti ust. § 153 ods. 1 O. s. p. a uzavrieť, že pri zhodných vyjadreniach účastníkov konania nemožno na tieto prihliadať, ak o ich pravdivosti sú dôvodné a závažné pochybnosti. Dôvodné a závažné pochybnosti pri týchto vyjadreniach účastníkov konania sú vzhľadom na závery znaleckého posudku i odborného vyjadrenia opodstatnené.

Žalobkyňa nikdy pri zdôvodňovaní svojej žaloby netvrdila pred súdom prvého stupňa že by priebeh dopravnej nehody mal byť taký, že k priamemu stretu motorových vozidiel

nedošlo. Ak odôvodňovala podanú žalobu priamym stretom, odvolací súd je toho názoru, že výsledky vykonaného dokazovania jednoznačne odôvodňujú záver, aký urobil súd prvého stupňa, že takýmto žalobkyňou tvrdeným spôsobom k dopravnej nehode nedošlo a teda za takéhoto stavu nie je ani príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti žalovaného a škodou, ktorú žalobkyňa tvrdí a uplatňuje v tomto konaní.

Súdu prvého stupňa sa nedá uprieť ani snaha vysporiadať sa aj s ďalšou možnou alternatívou o priebehu dopravnej nehody, ktorá však odporovala tvrdeniam účastníkov. Súd sa zaoberal v tomto smere aj možnosťou poškodenia motorového vozidla na snehových mantineloch, či na iných terénnych nerovnostiach. V tom záver súdu prvého stupňa o tom, že na mieste dopravnej nehody neexistovali snehové mantinely, má oporu aj v listinných dôkazoch, ktoré mal súd prvého stupňa od Slovenského hydrometeorologického ústavu, či od S. oblast' P.

Žalobkyňa v konaní teda popísala skutkové okolnosti, z ktorých žiadala náhradu škody. Vykonané dokazovanie však svedčí o tom, že k poškodeniu vozidla žalobkyne nedošlo v dôsledku skutočností, ktoré tvrdila žalobkyňa. Pred súdom prvého stupňa žalobkyňa neodôvodňovala podanú žalobu tým, že došlo k nepriamemu stretu – vytvoreniu prekážky, pre ktorú manžel žalobkyne musel s vozidlom zísť z cesty a naraziť do stromu. Všetky vyjadrenia vo vzťahu k polícii, či k poisťovni alebo napokon aj v konaní na súde obsahovali tvrdenie o priamom strete a zrážke motorových vozidiel. Odvolací súd súhlasí so záverom súdu prvého stupňa, že tento priamy stret – zrážka z vykonaného dokazovania jednoznačne nevyplýva. Ak nepriamym stretom uplatňovaný nárok na náhradu škody nebol žalobcom odôvodňovaný, a napokon nepriamy stret, súvisiaci s prerazením snehových mantinelov bol z dôkazov, ktoré vykonal súd prvého stupňa, vylúčený, správne súd prvého stupňa uzavrel, že niet príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti žalovaného a škodou, ktorú žalobkyňa uplatňuje v konaní.

Výsledky dokazovania jednoznačne svedčia záveru o tom, že tvrdený popis škodnej udalosti ako ju uvádzal žalobca i žalovaný a škoda, ktorú žalobkyňa uplatňuje v konaní, nie sú v priamej príčinnej súvislosti. V civilnom súdnom konaní, kde platí zásada prejednacia s prvkami kontradiktórnosti nie je súd oprávnený ani povinný sám zisťovať ďalšie skutkové okolnosti, ktoré by umožňovali vyhovieť žalobe o náhradu škody. Za takéhoto stavu je odvolací súd toho názoru, že pri absencii kauzálneho nexu, ktorý by vyplynul z popisu

dopravnej nehody ako ju popísali žalobca a žalovaný a škodou, ktorú uplatňuje žalobkyňa v konaní, správne súd prvého stupňa žalobný návrh zamietol. Nemožno súhlasiť so žalobkyňou ani v tom, že z dôkazov pred súdom prvého stupňa vyplýva, že došlo k nepriamemu stretu. Ani svedkovia nevypovedali o terénnych prekážkach cez ktoré muselo auto žalobkyne prejsť. Relevantnými je v tomto smere práve výpoveď B. L. či samotného žalovaného. Súd prvého stupňa správne vyhodnotil aj listinné dôkazy, ktoré si zabezpečil preto, či mohli byť pri ceste snehové mantinely. Rozhodnutie súdu prvého stupňa je tak založené na správnom zistení skutkového stavu, na správnom vyhodnotení realizovaných dôkazov a napokon záver zodpovedá aj právnej kvalifikácii, ktorá vyplýva z ust. § 420 Obč. zák. i § 427 Obč. zák.. Prihliadať na prípadné nové tvrdenia či nové dôkazy neuplatnené pred súdom prvého stupňa v odvolacom konaní neprichádza v systéme neúplnej apelácie do úvahy (§ 205a O. s. p.). Účastníci boli pred súdom prvého stupňa poučení podľa § 120 ods. 4 O. s. p.“.

K návrhu žalobkyne, aby odvolací súd pripustil proti prípadnému potvrdzujúcemu rozsudku dovolanie, krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že *„celá vec bola postavená na hodnotení dôkazov a na posudzovaní príčinnej súvislosti medzi tvrdenou škodnou udalosťou a škodou. Neišlo teda o nejaký výklad ustanovenia zákona, ktorý by bol zásadným či prelomovým v porovnaní s doterajšou súdnou praxou.“*. Z uvedeného dôvodu návrhu žalobkyne nevyhovelo.

Sťažovateľka s napadnutým rozsudkom krajského súdu nesúhlasila a podala proti nemu dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že odvolací súd označil v rozsudku za vedľajšieho účastníka Č., a. s., hoci takto označený účastník v priebehu konania stratil spôsobilosť byť účastníkom konania, teda vadu podľa § 237 písm. b) OSP a tým, že odvolací súd nesprávne v rozpore s ustanovením § 214 ods. 1 OSP prerokoval jej odvolanie bez nariadenia pojednávania, čím jej odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP.

Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol uznesením sp. zn. 4 Cdo 336/2009 z 13. októbra 2010 ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, pretože nezistil dôvody prípustnosti uvedené v § 237 OSP a prípustnosť dovolania nebolo možné vyvodiť ani z iných do úvahy prichádzajúcich ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. K tvrdeniu sťažovateľky, že konanie bolo postihnuté vadou podľa § 237 písm. b) OSP v odôvodnení svojho rozhodnutia, uviedol, že

„... právnym nástupcom spoločnosti Č., a. s. sa stala v priebehu konania G., a. s... V konaní na strane vedľajšej účastníčky teda vystupovala právnická osoba s vlastnou subjektivitou, z ktorého dôvodu je spôsobilá byť aj účastníkom súdneho konania. Nesprávne označenie vedľajšej účastníčky v záhlaví rozsudku odvolacieho súdu treba preto považovať za zrejmu nesprávnosť, ktorú je možné opraviť postupom v zmysle § 164 O. s. p. Žalobkyňou tvrdená existencia vady uvedenej § 237 písm. b/ O. s. p. je preto nenáležitá.“. K námietke sťažovateľky, že odvolací súd jej odňal možnosti konať pred súdom, keď nenariadil pojednávanie, uviedol, že je neopodstatnená, pretože „z obsahu spisu nevyplýva, že boli dané dôvody pre nariadenie pojednávania podľa § 214 ods. 1 OSP,“ preto k odňatiu možnosti žalobkyni pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f) OSP nedošlo.

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu namietala, že napadnutým rozsudkom okresného súdu sp. zn. „7C 169/2005 zo dňa 9. 9. 2008 bolo porušené jej právo na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR“. Porušenie týchto práv odôvodňovala nedostatočným odôvodnením rozsudku, a tým aj jeho nepreskúmateľnosťou.

Ďalej sťažovateľka v sťažnosti namietala, že aj rozsudkom krajského súdu sp. zn. 14 Co 9/2009 z 25. júna 2009 bolo „porušené právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR,

- pre porušenie základného práva sťažovateľky na verejné prerokovanie veci a v jej prítomnosti v dôsledku porušenia ustanovení OSP o nariadení pojednávania;

- pre arbitrárnosť a svojvôľu ohľadom

1. vysporiadania sa s návrhom sťažovateľky na nariadenie pojednávania na prejednanie odvolania,
2. vysporiadania sa s návrhom sťažovateľky na pripustenie dovolania v prípade potvrdzujúceho rozhodnutia“.

Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu tiež tvrdila, že je arbitrárny, pretože krajský súd «svoje skutkové zistenia a právne závery riadne neodôvodnil. ... Najzávažnejšou chybnou skutočnosťou odvolacieho rozsudku je to, že si osvojil záver

prvostupňového súdu, že absentuje kauzálny nexus popisu škodnej udalosti a škody, ktorú sťažovateľka uplatňovala v konaní.

Takýto záver však absolútne nevyplýva z vykonaného dokazovania (viď v krátkosti popísanie skutkového stavu v bode I. ústavnej sťažnosti) a ak prvostupňový a odvolací súd dospeli k vyššie uvedenému záveru, tak tieto závery mali riadne odôvodniť a popísať, kde a kedy (ak to podľa súdov nebolo pri dopravnej nehode dňa 29. 12. 2003) vlastne došlo k poškodeniam motorového vozidla V., ktoré boli zaznamenané v zápise o poškodení motorového vozidla vykonaným pracovníkom poisťovne. Sťažovateľka opätovne poukazuje, že predmetné vozidlo bolo po dopravnej nehode absolútne nepojazdné, takže z tohto dôvodu je veľmi prekvapivé, ak prvostupňový a odvolací súd „nevideli“ príčinnú súvislosť medzi škodnou udalosťou a vznikom škody.».

Sťažovateľka svojou sťažnosťou napadla aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 336/2009 z 13. októbra 2010, ktorým „bolo porušené právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR“. Porušenie označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu odôvodňovala tým, že „rozhodnutie súdu je nepreskúmateľné a neodôvodnené v jeho I. výroku“, poukazujúc na judikatúru ústavného súdu.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že:

„1. Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR uznesením Najvyššieho súdu SR č. k. 4Cdo 336/2009 zo dňa 13. 10. 2010, rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 14Co 9/2009 zo dňa 25. 6. 2009 a rozsudkom Okresného súdu Poprad č. k. 7C 169/2005 zo dňa 9. 9. 2008 právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 4Cdo 336/2009 zo dňa 13. 10. 2010, rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 14Co 9/2009 zo dňa 25. 6. 2009 a rozsudok Okresného súdu Poprad č. k. 7C 169/2005 zo dňa 9. 9. 2008 sa zrušujú a vec sa Okresnému súdu Poprad vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jej právneho zástupcovi.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd sa v prvom rade musí vysporiadať s alternatívnym petitom sťažnosti, keďže sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla tri alternatívne petity, pričom ústavný súd

vychádzajúc z ich obsahu predmet tohto konania ustálil podľa najširšieho z nich, ktorý zahrňoval v sebe aj ostatné dve alternatívy petitu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže zákonom ustanoveným postupom domáhať svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom okresného súdu ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať rozhodnutie okresného súdu, keďže ho už preskúmal na základe odvolania krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľke ochranu jej právam.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010).

2. Sťažovateľka napádala svojou sťažnosťou rozsudok krajského súdu sp. zn. 14 Co 9/2009 z 25. júna 2009 potom, čo najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky uznesením sp. zn. 4 Cdo 336/2009 z 13. októbra 2010.

Ústavný súd aj vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu opätovne poukazuje na princíp subsidiarity a konštatuje, že námietky sťažovateľky smerujúce proti napadnutému rozsudku krajského súdu preskúmal na základe dovolania najvyšší súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľke ochranu jej právam, ak je navyše

zrejme, že právny základ dovolacích námietok sťažovateľky proti napadnutému rozsudku krajského súdu je totožný s námietkami uvedenými v tejto sťažnosti. Skutočnosť, že o uplatnených námietkach proti napadnutému rozsudku krajského súdu rozhodoval najvyšší súd v dovolacom konaní, vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať napadnutý rozsudok krajského súdu. Ústavný súd preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Ústavný súd poznamenáva, že v uvedených okolnostiach prípadu si sťažovateľka sama v rámci svojich dispozičných práv zvolila postup, pri ktorom sa so svojimi námietkami voči právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu obrátila na najvyšší súd ako súd dovolací. Pre prípad sťažnosti na ústavný súd sa tak vystavila riziku, že dovolanie bude v dôsledku taxatívneho vymedzenia dôvodov jeho prípustnosti v ustanoveniach § 236 a nasl. OSP odmietnuté, čo sa aj stalo. V dôsledku tohto postupu následnú sťažnosť ústavnému súdu podala sťažovateľka až 14. januára 2011, t. j. zjavne po uplynutí 2-mesačnej lehoty (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde) od právoplatnosti rozsudku krajského súdu. V tejto časti bolo teda možné sťažnosť sťažovateľky odmietnuť aj z dôvodov jej oneskorenosti.

3. Ústavný súd napokon pristúpil k preskúmaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 336/2009 z 13. októbra 2010 z hľadiska namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Ústavný súd pripomína, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 272/09). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

Námietky sťažovateľky proti porušeniu označených práv vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 336/2009 z 13. októbra 2010 sa týkajú údajnej arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Sťažovateľka v sťažnosti tvrdila, že napadnuté uznesenie je „*nepreskúmateľné a neodôvodnené v jeho I. výroku*“. Sťažovateľka prípustnosť dovolania videla v dvoch dôvodoch, a to, že odvolací súd jej nenariadením pojednávania na prerokovanie odvolania (v podaní z 15. decembra 2008 nesúhlasila s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania, pozn.) odňal možnosť konať pred súdom [podľa § 237 písm. f) OSP], a tiež v skutočnosti, že odvolací súd v rozsudku označil za vedľajšieho účastníka Č., a. s., hoci v priebehu konania táto spoločnosť zanikla a jej právnym nástupcom sa stala spoločnosť G., a. s. Odvolací súd sa preto podľa názoru sťažovateľky dopustil (procesných) chýb, a preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa sťažovateľky trpí aj vadou podľa § 237 písm. b) OSP.

K uvedeným námietkam sťažovateľky ústavný súd odkazuje na citované časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu uvedené v prvej časti odôvodnenia tohto rozhodnutia a konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nie je arbitrárne ani svojvoľné a interpretácia na vec vzťahujúcich sa noriem v ňom uvedená je ústavne akceptovateľná a nepopiera ich účel a zmysel.

K námietke prerokovania a rozhodnutia krajského súdu o odvolaní sťažovateľky bez nariadenia pojednávania najvyšší súd po preskúmaní postupu krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd plne rešpektoval platnú úpravu Občianskeho súdneho poriadku a preto nedošlo k odňatiu možnosti sťažovateľky pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f) OSP. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd uviedol, že dôvody na obligatórne nariadenie pojednávania v odvolacom konaní sú upravené v § 214 ods. 1 OSP. Keďže v prípade sťažovateľky krajský a rovnako aj najvyšší súd zhodnotil, že nejde o ani jednu zo situácií upravenú v § 214 ods. 1 OSP, nebol daný dôvod na nariadenie pojednávania v rámci odvolacieho konania.

K námietke existencie vady podľa § 237 písm. b) OSP uviedol, že nesprávne označenie vedľajšej účastníčky v záhlaví rozsudku odvolacieho súdu treba považovať za zrejmu nesprávnosť, ktorú možno opraviť postupom v zmysle § 164 OSP. Najvyšší súd sa teda obidvoma námietkami sťažovateľky zaoberal, primerane na ne reagoval, a tým podľa názoru ústavného súdu poskytol náležitú ochranu označeným právam sťažovateľky v dostatočnej miere.

O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v rozsudku najvyššieho súdu nezistil. Sťažovateľkin nesúhlas s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené nedomnieva, že by napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo možné kvalifikovať ako nezlučiteľné so sťažovateľkou označenými článkami ústavy a dohovoru, teda že by zo strany orgánov súdnej moci nebola sťažovateľke ústavne konformným spôsobom poskytnutá súdna ochrana tak, ako to vo svojej sťažnosti namietala, preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami a návrhmi, ktoré v nej sťažovateľka nastolila.

Na základe uvedeného rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2011